

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Plán činnosti

Slovenského národného strediska
pre ľudské práva
na rok 2022

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) je nezávislá právnická osoba plniaca úlohy v oblasti ochrany a podpory ľudských práv a dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania. Stredisko je zriadené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o Stredisku“).

Plán činnosti Slovenského národného strediska pre ľudské práva na rok 2022 (ďalej ako „plán činnosti“) vychádza predovšetkým zo základných úloh a funkcií Strediska definovaných na napĺňanie jeho mandátu v § 1 zákona o Stredisku. V rámci napĺňania zákonného mandátu má osobitné postavenie úloha Strediska **poskytovať právnu pomoc obetiam diskriminácie a prejavov intolerance**, a to najmä:

- **poskytovať právne poradenstvo a vybavovať podnety fyzických a právnických osôb týkajúcich sa dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania;**
- **zastupovať jednotlivcov v civilných súdnych konaniach v antidiskriminačných sporoch;**
- **vydávať odborné stanoviská vo veciach diskriminácie, vystupovať v procesnom postavení osobitného subjektu a**
- **vykonávať nezávislé zisťovania týkajúce sa diskriminácie.**

Stredisko do 30. apríla 2022 vypracuje a zverejní **Správu o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania v Slovenskej republike za rok 2021.**

Zároveň bude Stredisko priebežne počas roku 2022:

- **sledovať a aktívne vstupovať do legislatívnych procesov, ktorých predmetom je prijatie nových legislatívnych alebo nelegislatívnych materiálov, vrátane zmien už k platným legislatívnym a nelegislatívnym materiálom v oblasti ochrany a podpory ľudských práv a základných slobôd a**
- **poskytovať informácie a stanoviská o stave uplatňovania, ochrany a podpory ľudských práv a základných slobôd kľúčovým medzinárodným aktérom.**

Zamestnanci a zamestnankyne Strediska budú v roku 2022 **aktívne plniť úlohy spojené s členstvom v pracovných skupinách európskych sietí Equinet, ENNHRI a GANHRI, ako aj v regionálnych platformách.** Členstvo slúži nie len na napĺňanie spoločných úloh v rámci jednotlivých sietí, ale aj na zdieľanie dobrej praxe a získavanie informácií o vývoji v konkrétnej oblasti na európskej úrovni.

V roku 2022 bude Stredisko plniť aj úlohy vyplývajúce z implementácie nasledujúcich projektov:

- **Fostering innovative approaches to rule of law monitoring in Slovakia** financovaného z grantu Ministerstva zahraničných vecí Holandského kráľovstva, ktorý Stredisko realizuje v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami Centre for International Legal Cooperation (CILC) a Transparency International Slovensko.
- **Dočasné vyrovnávacie opatrenia na zvýšenie zamestnanosti a vzdelávania Rómov** financovaného z finančných prostriedkov z Nórskeho finančného mechanizmu, programu Miestny rozvoj a inklúzia, v ktorom je žiadateľom Agentúra práce BBSK, n.o. a Stredisko spolu s Stiftelsen Mangfold i arbeidslivet projektovými partnermi.
- **Podpora rodovej rovnosti a súladu pracovného a súkromného života na Slovensku** financovaného z finančných prostriedkov z Nórskeho finančného mechanizmu 2014-2021 a štátneho rozpočtu SR, implementované s organizáciou občianskej spoločnosti Možnosť voľby, o.z.

Aktivity zaradené do plánu činnosti zrkadlia aktivity, ktoré Stredisku vyplývajú ako úlohy z rôznych akčných plánov a koncepcií v oblasti ľudských práv a nediskriminácie. Plán činnosti reflektuje aj stále aktuálnu tému pandémie ochorenia COVID-19 a jej dopad na výkon ľudských práv a základných slobôd na Slovensku a tiež strategické témy, ktoré sú zadefinované na základe doterajšej činnosti a zistení Strediska.

Vysvetlivky k použitým grafickým ikonkám:

Externá činnosť a medzinárodné vzťahy

Právna činnosť

Vzdelávacia činnosť

Výskumná činnosť

I. Závazky vyplývajúce z akčných plánov, koncepcií a medzinárodnej spolupráce

1. Analýza stavu uplatňovania ľudských práv v kontexte nenávistných prejavov a trestných činov extrémizmu alebo trestných činov spáchaných z osobitného motívu podľa §140 písm. e) Trestného zákona

Úloha vyplýva z *Koncepcie boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024*. Analýza a vyhodnotenie súčasného stavu uplatňovania ľudských práv a základných slobôd, a to najmä slobody prejavu a práva sa slobodne združovať a zhromažďovať v kontexte nenávistných prejavov a iných trestných činov extrémizmu/ trestných činov spáchaných z osobitného motívu podľa § 140 písm. e) Trestného zákona. Výstup bude reflektovať najmä na vývoj v oblasti súdnej praxe, praxe orgánov činných v trestnom konaní, vnímania tejto problematiky v médiách a v spoločnosti.

Termín plnenia: 4. štvrtrok 2022

Zodpovednosť: Externá činnosť a medzinárodné vzťahy v spolupráci s Právnou činnosťou

2. Postoje žiakov a žiačok v kontexte prevencie radikalizácie mladých ľudí

Úloha vyplýva z *Koncepcie boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024*. Prieskum postojov žiakov a žiačok ZŠ a SŠ (7. ročník ZŠ – 4. ročník SŠ) so zameraním sa na prítomnosť rasizmu, xenofóbie a antisemitizmu, ktoré by mohli viesť k ich ďalšej radikalizácii s cieľom formulovať odporúčania v oblasti prevencie radikalizácie mladých ľudí.

Termín plnenia: 2. – 3. štvrtrok 2022

Zodpovednosť: Výskumná činnosť v spolupráci s Vzdelávacou činnosťou

3. Zvyšovať povedomie vybraných cieľových skupín v ozbrojených a iných silových zložkách SR a tiež verejnosti o radikalizme a extrémizme

Úloha vyplýva z *Koncepcie boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024*. Vypracovanie vzdelávacieho programu, príslušnej metodiky a realizácia vzdelávacích podujatí na tému radikalizácia a extrémizmus pre vybrané cieľové skupiny.

Termín plnenia: priebežne

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť v spolupráci s Výskumnou činnosťou

4. Monitorovať problematiku obťažovania na pracoviskách a odstraňovanie prejavov diskriminácie, šikanovania a sexizmu v pracovno-právnych vzťahoch

Úloha vyplýva z Akčného plánu rovnosti mužov a žien a rovnosti príležitostí na roky 2021-2027

Indikátorom plnenia je zverejnenie monitoringu.

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Právna činnosť v spolupráci s Výskumnou činnosťou

5. Zabezpečiť vzdelávanie mládeže a pedagogických a odborných zamestnancov a zamestnankýň o rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí

Úloha vyplýva z Akčného plánu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí na roky 2021-2027

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť v spolupráci s Výskumnou činnosťou

6. Zvyšovanie povedomia vybraných cieľových skupín, vrátane osôb so zdravotným postihnutím o právach a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím, prevencia a odstraňovanie stereotypov a predsudkov voči osobám so zdravotným postihnutím

Úloha vyplýva z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2023

Vypracovanie obsahu vzdelávacích podujatí a príslušnej metodiky o právach a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím s cieľom zvyšovania povedomia cieľových skupín a odstraňovania a prevencie predsudkov voči osobám so zdravotným postihnutím, vrátane žien so zdravotným postihnutím. Následná realizácia vzdelávacích podujatí pre vybrané cieľové skupiny.

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť v spolupráci s Výskumnou činnosťou

7. Práva osôb so zdravotným znevýhodnením v oblasti sociálnych služieb

Monitorovanie dodržiavania základných ľudských práv a slobôd osôb so zdravotným postihnutím, kvalitatívna a kvantitatívna analýza zameraná na vybrané formy sociálnych služieb s cieľom identifikovať nedostatky a príklady dobrej praxe.

Úloha vyplýva z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 - 2030

Termín plnenia: 2. – 4. štvrtrok 2022

Zodpovednosť: Výskumná činnosť v spolupráci s Externou činnosťou a medzinárodnými vzťahmi

8. Metodicky podporiť implementáciu ďalších dočasných vyrovnávacích opatrení v oblasti predchádzania diskriminácie osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám

Úloha vyplýva z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025

Indikátorom plnenia je počet aktivít.

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Právna činnosť

9. Možnosti riešenia diskriminácie a porušení ľudských práv v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti¹

Úloha vyplýva z Akčného plánu Prioritnej oblasti Zdravie k Stratégii pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

Indikátorom plnenia je príprava a publikácia manuálu.

Termín plnenia: 3. štvrtrok 2022

Zodpovednosť: Externá činnosť a medzinárodné vzťahy v spolupráci s Právnou činnosťou

¹ Úlohy č. 9 až 14 sú v čase prípravy plánu činnosti v štádiu MPK.

10. Realizovať programy a školenia pre zamestnávateľov o metódach rozpoznávania a riešenia diskriminácie a jej základných príčin vrátane proti rómskemu rasizmu a zaujatosti

Úloha vyplýva z Akčného plánu Prioritnej oblasti Zamestnanosť k Stratégii pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť

11. Zvyšovanie povedomia zamestnancov a zamestnávateľov o diverzite a rovnosti na pracovisku prostredníctvom tzv. senzibilizačných programov

Úloha vyplýva z Akčného plánu Prioritnej oblasti Zamestnanosť k Stratégii pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť

12. Realizovať aktivity pre mladých ľudí vstupujúcich na trh práce s cieľom zvýšenia ich povedomia o ochrane pred diskrimináciou v kontexte rodovej rovnosti a zosúladovania rodinného a pracovného života

Úloha vyplýva z Akčného plánu Prioritnej oblasti Zamestnanosť k Stratégii pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť

13. Poskytovať pravidelné školenie o protirómskom rasizme pre právnikov, sudcov, lekárov, zdravotné sestry ako aj štátnych zamestnancov, úradníkov miestnej samosprávy a ďalšie príslušné zainteresované strany zapojené do poskytovania právnych, sociálnych a zdravotných služieb vo verejnom záujme vrátane organizácií občianskej spoločnosti

Úloha vyplýva z Akčného plánu Prioritnej oblasti Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie k Stratégii pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť

14. Podporovať prevenciu šikany mladých ľudí na základe ich skutočnej alebo domnejšej sexuálnej orientácie

Úloha vyplýva zo *Stratégie SR pre mládež na roky 2021 až 2028*

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť

15. Správa o implementácii záväzkov vyplývajúcich Slovenskej republiky z Európskej sociálnej charty (revidovanej)

Úloha vyplýva z medzinárodných reportovacích povinností voči Rade Európy a bude zameraná na pracovné práva. Úloha zahŕňa kvalitatívny (fokusové skupiny) a kvantitatívny výskum zameraný na zmapovanie dopadov zmien v zákonníku práce upravujúci podmienky v prípade hromadného prepúšťania.

Termín plnenia: *2. štvrtrok 2022*

Zodpovednosť: Externá činnosť a medzinárodné vzťahy v spolupráci s Výskumnou činnosťou

16. Správa o právnom štáte v Slovenskej republike

Úloha vyplýva z medzinárodných reportovacích povinností voči Európskej únii v rámci mechanizmu Európskej komisie prostredníctvom spoločnej správy členských inštitúcií ENNHRI.

Termín plnenia: *1. štvrtrok 2022*

Zodpovednosť: Externá činnosť a medzinárodné vzťahy

II. Dopady pandémie ochorenia COVID-19 na ľudské práva

1. Dopady pandémie na výkon základných práv a slobôd a oblasti chránené antidiskriminačným zákonom

Dopady pandémie ochorenia COVID-19 v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a v oblasti vzdelávania a dopady na vybrané základné práva a slobody.

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Výskumná činnosť v spolupráci s Právnou činnosťou

2. Monitorovanie implementácie komponentu 6 „Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch“ Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky z pohľadu prístupu založeného na ľudských právach a konceptu udržateľnej obnovy

Sledovanie plnenia čiastkových aktivít plánovaných na rok 2022 a pripravovaných na rok 2023 s cieľom vyhodnocovania súladu navrhovaných opatrení s ľudskými právami a konceptom tzv. udržateľnej obnovy a adresovanie odporúčaní relevantným subjektom.

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Externá činnosť a medzinárodné vzťahy

3. Analýza komponentu 11 „Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť“ Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky z pohľadu prístupu založeného na ľudských právach a konceptu udržateľnej obnovy

Analýza jednotlivých reforiem, identifikácia úloh Strediska a formulovanie odporúčaní k čiastkovým aktivitám pre implementujúce subjekty.

Termín plnenia: *2. štvrtrok 2022*

Zodpovednosť: Externá činnosť a medzinárodné vzťahy v spolupráci s Výskumnou činnosťou

4. Analýza komponentu 12 „Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie“ Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky z pohľadu prístupu založeného na ľudských právach a konceptu udržateľnej obnovy

Analýza jednotlivých reforiem, identifikácia úloh Strediska a formulovanie odporúčaní k čiastkovým aktivitám pre implementujúce subjekty.

Termín plnenia: *2. štvrtrok 2022*

Zodpovednosť: Externá činnosť a medzinárodné vzťahy v spolupráci s Výskumnou činnosťou

III. Strategické témy

A. Segregácia vo vzdelávaní

1. Analýza známych poznatkov

Úloha je primárnym krokom získania databázy relevantných poznatkov.

Termín plnenia: 4. štvrtrok 2022

Zodpovednosť: Právna činnosť v spolupráci s Výskumnou činnosťou a Externou činnosťou a medzinárodnými vzťahmi

2. Určenie okruhu zodpovedných subjektov za predchádzanie a odstránenie segregácie vo vzdelávaní

Úloha je druhým nevyhnutným krokom k identifikácii a výberu relevantných postupov, resp. ich adresnosti okruhu tzv. určených subjektov.

Termín plnenia: 4. štvrtrok 2022

Zodpovednosť: Právna činnosť v spolupráci s Výskumnou činnosťou a Externou činnosťou a medzinárodnými vzťahmi

3. Právna činnosť

V prípade identifikácie segregáčnych praktík v oblasti vzdelávania spočíva poskytovanie právnej pomoci v jej komplexnom poskytnutí dotknutým osobám; v prípade civilného súdneho konania v zastúpení dotknutých jednotlivcov v rámci ich procesného spoločenstva. Súčasne tiež v predkladaní návrhov a podpore legislatívnych iniciatív, ktorých cieľom je systematické predchádzanie segregácii Rómov vo vzdelávaní.

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Právna činnosť

4. Monitorovanie implementácie reformy č. 5 „Podpora desegregácie škôl“ komponentu 6 Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

Sledovanie plnenia čiastkových aktivít plánovaných na rok 2022 a pripravovaných na rok 2023 s cieľom vyhodnocovania súladu navrhovaných opatrení s ľudskými právami a konceptom tzv. udržateľnej obnovy a adresovanie odporúčaní relevantným subjektom

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Externá činnosť a medzinárodné vzťahy v spolupráci s Právnou činnosťou

B. Diskriminácia a rovné zaobchádzanie v pracovno-právnych vzťahoch

Nezávislé zisťovanie - pracovná inzercia

Zákaz diskriminácie v predzmluvných pracovnoprávných vzťahoch; monitoring pracovnej inzercie so štvrtročným vyhodnocovaním zistených poznatkov a následným konkrétnym postupom pri identifikácii porušenia zákazu diskriminácie.

Termín plnenia: *priebežne*

Zodpovednosť: Právna činnosť

C. Rôzne

Monitoring médií – diskriminácia

Monitoring používania slova „diskriminácia“ a rámcovania problematiky diskriminácie v médiách za obdobie júl 2020 – jún 2021. S cieľom porozumieť akým spôsobom médiá pracujú s pojmom diskriminácie v rôznych kontextoch a poukázať na korektnú interpretáciu diskriminácie v súvislosti s platnou vnútroštátnou legislatívou a medzinárodným ľudskoprávnym diskurzom o diskriminácii.

Termín plnenia: *1. štvrtrok 2022*

Zodpovednosť: Výskumná činnosť

Monitoring médií – naratívy extrémistických skupín v médiách

Správa z monitoringu médií zameraná na spôsob, akým médiá spracovávajú a komunikujú problematiku strán a hnutí potláčajúcich ľudské práva a slobody (extrémistických skupín). Správa má ambíciu predovšetkým analyticky spracovať a upozorniť na vágnosť a nejasnosť spojenú s používaním pojmu „extrémizmus“ na označovanie týchto skupín, keďže relativizujúci spôsob ich zobrazovania prispieva k (de)formovaniu chápania konceptu ľudských práv a slobôd a informovania o ňom.

Termín plnenia: 2. – 3. štvrtrok 2022

Zodpovednosť: Výskumná činnosť

Súťaž moje ľudské práva

10. ročník výtvarnej súťaže moje ľudské práva, ktorá je určená pre základné školy, základné umelecké školy a špeciálne školy – každá zo škôl predstavuje samostatnú kategóriu. A aj stredné umelecké školy, vysoké školy zamerané na rôzne druhy menia s cieľom tvorby nielen napr. výtvarných diel, ale aj audiovizuálnych a iných diel.

Termín plnenia: 1. – 2. štvrtrok 2022

Zodpovednosť: Vzdelávacia činnosť

IV. Komunikácia

V rámci komunikačnej činnosti v roku 2022:

- pokračujeme v informovaní o činnosti Strediska a aktualitách z oblasti ľudských práv na webovom sídle, sociálnych sieťach, blogoch;
- zvyšujeme poznateľnosť Strediska pomocou diverzifikácie výstupov na webovom sídle, sociálnych sieťach – Facebook, Instagram, LinkedIn, blogoch;
- pokračujeme v tvorbe online a offline komunikačných výstupov Strediska podľa potrieb vychádzajúcich z činnosti Strediska a aktuálnych spoločenských udalostí;
- vytvárame strategické partnerstvá pomocou facilitácie odborných diskusií a okrúhlych stolov s rôznymi stakeholdermi a stakeholderkami z oblasti ľudských práv a nediskriminácie v spolupráci s ostatnými odbornými tímami;
- pokračujeme s pravidelným zverejňovaním podcastu *NoPráve*, kde pomocou rozhovoru s osobnosťami prezentujeme činnosť Strediska, popularizujeme a vysvetľujeme rôzne témy týkajúce sa ľudských práv a nediskriminácie;
- rozšírime vydávanie inovatívneho pravidelného tlačového formátu;
- v rámci zvyšovania transparentnosti a dôveryhodnosti monitorujeme a archivujeme mediálne výstupy výkonnej riaditeľky a zamestnancov a zamestnankyň Strediska;
- otvoríme dve pozície na trojmesačnú stáž pre študentov alebo študentky VŠ za účelom prípravy inovatívnych prístupov ku komunikácii ľudských práv.